

Pretporez u obrtništvu

Pravo na odbitak pretporeza ostvaruju obveznici poreza na dobit i poreza na dohodak. Razlika je u tome što obveznici poreza na dobit ostvaruju to pravo na primljene račune, a obveznici poreza na dohodak na plaćene račune drugog obveznika PDV-a

NEVEN ZAVRŠKI

Osnovni uvjeti za priznavanje pretporeza

Uvjeti i pravila priznavanja pretporeza obveznika poreza na dobit i poreza na dohodak propisani su člankom 20. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (NN 47/95., 106/96., 164/98., 105/99., 54/00., 48/04., 82/04., 90/05., 76/07.) i člancima 103. do 111. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (NN 60/09., 113/97., 7/99., 119/99., 44/00., 80/00., 109/00., 54/01., 58/03., 198/03., 55/04., 77/04., 153/05., 79/07., 34/08.).

Porezni obveznik poreza na dohodak utvrđuje svoju obvezu za PDV tek kada naplati račun R-2, a pravo na pretporez ostvaruje kada plati ulazni račun R-1 ili R-2.

Obrtnik, obveznik poreza na dohodak i PDV-a, ima pravo na odbitak pretporeza ako su ostvareni sljedeći uvjeti:

- da računi za primljena dobra ili obavljene usluge sadrže sve podatke propisane člankom 15. stavkom 3. Zakona o PDV-u
- da je isporuka dobara ili usluga primljena od drugog obveznika PDV-a
- da za primljene isporuke prema članku 20. Zakona o PDV-u nije isključeno pravo na odbitak pretporeza
- da je isporuka obavljena poduzetniku u poduzetničke svrhe

- da je primljeno dobro ili obavljena usluga i primljen račun
- da je PDV pri uvozu dobara plaćen do posljednjeg dana obračunskog razdoblja
- da je PDV plaćen na usluge koje poduzetnik sa sjedištem u inozemstvu obavi domaćem poduzetniku do posljednjeg dana obračunskog razdoblja
- da je ulazni račun R-1 ili R-2 plaćen.

Propisani podaci na računu

Temeljni dokument koji prema propisima o PDV-u ima porezno značenje je račun. Iskazani PDV na računu za izdavatelja predstavlja obvezu, a primatelju koji je u sustavu PDV-a pruža pravo na odbitak pretporeza.

Nužni podaci koji na računu moraju biti iskazani da bi se mogao priznati pretporez su (čl. 15. Zakona i čl. 75. st.1. Pravilnika):

- ime (naziv), adresa i porezni broj poduzetnika (matični broj pravne osobe ili jedinstveni matični broj građana za obrtnika kao fizičku osobu) koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja)
- ime (naziv), adresa i porezni broj poduzetnika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca)
- količina i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrsta i količina obavljenih usluga

- nadnevak isporuke dobara ili obavljenih usluga
- iznos naknade (cijene) isporučenih dobara ili obavljenih usluga, razvrstane po poreznoj stopi
- iznos poreza razvrstan po poreznoj stopi
- zbrojni iznos naknade i poreza.

Ako je prodavatelj obveznik poreza na dobit, račun nosi oznaku R-1, a ako je obveznik poreza na dohodak tada račun obvezno nosi oznaku R-2.

Važne napomene vezane uz propisane podatke sadržane na računu:

- pečat nije obavezan sadržaj računa u smislu propisa o PDV-u
- račun treba glasiti na iznose u kunama, a može se iskazati i protuvrijednost u nekoj drugoj valuti
- propisani elementi računa trebaju biti napisani na hrvatskom jeziku
- porezni broj obrtnika obveznika poreza na dohodak je njegov MBG
- računi poslani telekomunikacijskim putem ne smatraju se računima prema odredbi čl. 15. Zakona
- ulazni računi dobavljača na temelju kojih se može ostvariti pravo na odbitak pretporeza trebaju se čuvati u izvornom obliku.

Kada se pretporez ne smije koristiti

Porezni obveznik ne smije odbiti pretporez s ulaznog računa koji mu je izdao poduzetnik koji je neovlašteno zaračunao PDV. Naime, ako poduzetnik koji nije obveznik PDV-a neovlašteno zaračunao PDV na svojem računu, dužan ga je uplatiti u državni proračun, ali primatelj takvog računa ne ostvaruje pravo na pretporez.

S obzirom na to da za sada poreznim obveznicima u Hrvatskoj nisu dodijeljeni posebni porezni brojevi, nego se za pravne osobe kao porezni broj koristi statistički broj koji dodjeljuje Državni zavod za statistiku, a za fizičke osobe njihov matični broj građana koji dodjeljuje Ministarstvo unutarnjih poslova, primatelj računa ne može na osnovi poreznih brojeva zaključiti da je prema tom računu PDV neovlašteno zaračunat. No u slučaju sumnje, nužno je u Poreznoj upravi provjeriti je li pravna ili fizička osoba upisana u Registar obveznika poreza na dodanu vrijednost. Porezna uprava dužna je dati takvu informaciju.

Promjene u isplati plaća

SNEŽANA KLARIĆ, PRAVNA SAVJETNICA
OBRTRIČKA KOMORA ISTARSKJE ŽUPANIJE

I. Minimalna plaća

Zakonom o minimalnoj plaći NN 67/08., utvrđen je najniži mjesečni iznos bruto plaće koji pripada radniku za rad u punom radnom vremenu. Ovaj se iznos utvrđuje jednom godišnje te od 01. srpnja 2008. godine do 31. svibnja 2009. godine iznosi **2.747,00 kn**.

Kolektivni ugovori i dalje su na snazi, ali uz načelo primjene za radnika najpovoljnijeg prava. Radnik, za puno radno vrijeme i cijeli mjesec, ne može dobiti manje od ove propisane najniže (minimalne) plaće.

II. Osobni odbitak

Izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak NN 73/08., iako su faktori ostali isti, povećan je osobni odbitak koji sada iznosi:

	Faktor	iznos do 30.06.08.	iznos od 01.07.08.
Osnovni osobni odbitak	1,0	1.600,00	1.800,00
Uzdržavani član	0,5	800,00	900,00
Prvo dijete	0,5	800,00	900,00
Drugo dijete	0,7	1.120,00	1.260,00
Treće dijete	1,0	1.600,00	1.800,00
Četvrto dijete	1,4	2.240,00	2.520,00
Peto dijete	1,9	3.040,00	3.420,00
Za invalidnost	0,3	480,00	540,00
Za 100% invalidnost	1,0	1.600,00	1.800,00

Novi iznosi osobnog odbitka primjenjuju se na sve isplate plaće od 01. srpnja na dalje.

Osobni odbitak za područja posebne državne skrbi i brdsko-planinska područja nije mijenjan.

III. Izmjena poreznih osnovica

Promjenom osobnog odbitka izmijenjena je i primjena propisanih stopa poreza:

Stopa poreza	Porezna osnovica I-VI 2008.	Porezna osnovica VII-XII 2008.
15%	do 3.200,00 kn (do 2 x 1.600,00)	do 3.600,00 kn (do 2 x 1.800,00)
25%	na idućih 4.800,00 kn (od 2,0 do 5,0 x 1.600,00)	na idućih 5.400,00 kn (od 2,0 do 5,0 x 1.800,00)
35%	na idućih 14.400,00 kn (od 5,0 do 14,0 x 1.600,00)	na idućih 16.200,00 kn (od 5,0 do 14,0 x 1.800,00)
45%	iznad 22.400,00 kn (14,0 x 1.600,00)	iznad 25.200,00 kn (14,0 x 1.800,00)

III. primjer

	Najniža plaća za svibanj, isplata u lipnju 2008. g.	Najniža plaća za lipanj, isplata u srpnju 2008. g.	Najniža plaća za srpanj, isplata u kolovozu 2008. g.
Bruto plaća	2.441,25	2.441,25	2.747,00
Doprinosi MIO 20%	488,25	488,25	549,40
Dohodak	1.953,00	1.953,00	2.197,60
Osobni odbitak	1.600,00	1.800,00	1.800,00
Porezna osnovica	353,00	153,00	397,60
Porez na dohodak	52,92	22,95	59,64
Prerez /Pula 7,5%	3,67	1,72	4,47
Neto plaća	1.896,41	1.928,33	2.133,49
Povećanje neto	-	31,92	205,16

IV. I kao podsjetnik kaznene odredbe:

a) Nove

Novčanom kaznom u iznosu od 7.000,00 do 10.000,00 kn, po svakom radniku, kaznit će se obrtnik poslodavac, ako radniku u propisanim rokovima (do zadnjeg dana u mjesecu za protekli mjesec) ne isplati minimalnu plaću u visini određenoj Zakonom o minimalnoj plaći.

b) »Stare«

Propisane Zakonom o doprinosima za obvezna osiguranja NN 174/02. i 177/04.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac ako ne obračuna doprinose pri obračunu plaće, a najkasnije do zadnjeg dana u mjesecu u kojem je plaća dospjela za isplatu, ili poslodavac i druga osoba koja je dužna obračunati doprinose ako doprinose ne obračuna do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac ako ne uplati doprinose istodobno s isplatom plaće, a najkasnije do zadnjeg dana u mjesecu u kojem je plaća dospjela za isplatu, kao i banka koja vodi račun obveznika plaćanja doprinosa ako u propisanom roku nije obavijestila nadležnu ispostavu Porezne uprave o isplati plaće, poduzetničke plaće ili primitaka prema kojima nisu, istovremeno s isplatom, plaćeni obvezni doprinosi.

Obveznik plaćanja doprinosa kaznit će se novčanom kaznom za prekršaj počinjen prvi put, a za prekršaj počinjen drugi put, uz novčanu kaznu, može mu se izreći i mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do jedne godine.

Pregled stopa PDV-a u Europi

Podaci preuzeti iz članka autora prof. dr. sc. Nikole Mijatovića »Stope poreza na dodanu vrijednost u Europskoj uniji i nekim drugim državama« objavljenog u časopisu Pravo i porezi 6/08.

Pregled stopa PDV-a po pojedinim državama članicama EU

Država	Redovna stopa %	Snizena stopa %	Nulta stopa
Austrija	20	10 / 12	–
Belgija	21	6 / 12	DA
Bugarska	20	7	–
Cipar	15	5 / 8	DA
Češka	19	5	–
Danska	2	–	DA
Estonija	18	5	–
Finska	22	8 / 17	DA
Francuska	19,6	2,1 / 5,5	–
Grčka	19	4,5 / 9	–
Irska	21	4,8 / 13,5	DA
Italija	20	4 / 10	DA
Letonija	18	5	–
Litva	18	5 / 9	–
Luksemburg	15	3 / 6 / 12	–
Mađarska	20	5	–
Malta	18	5	DA
Nizozemska	19	6	–
Njemačka	19	7	–
Poljska	22	3 / 7	DA
Portugal	21	5 / 12	–
Slovačka	19	10	–
Slovenija	20	8,5	–
Španjolska	16	4 / 7	–
Švedska	25	6 / 12	DA
Velika Britanija	17,5	5	DA

Izvor: Die Mehrwertsteuersätze in den Mitgliedstaaten der Europäischen Gemeinschaft, Europäische Kommission, www.europa.eu.int

Pregled stopa PDV-a po pojedinim državama izvan EU

Država	Redovna stopa %	Snizena stopa %	Nulta stopa
Albanija	20	–	DA
Andora	4	–	DA
Bjelorusija	18	–	–
Bosna i Hercegovina	17	–	–
Crna Gora	17	8	–
Island	24,5	14	–
Lihtenštajn	7,6	3,6 / 2,4	DA
Makedonija	19	5	–
Moldavija	20	–	–
Norveška	25	11 / 7	–
Srbija	18	8	DA
Švicarska	7,6	3,6 / 2,4	DA
Turska	18	8 / 1	–
Ukrajina	20	–	DA

Novi pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima

SANJA ŽELINSKI MATUNEC

U prošlom broju Obrtničkih novina dali smo prikaz novosti i pregled svih vezanih obrta prema uvjetu stručne spreme koje propisuje **novi Pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica** (NN 42/08.).

Ovim Pravilnikom propisani su i uvjeti stručne spreme za povlaštene obrte, koje reguliraju posebni propisi za svaku vrstu djelatnosti, pregled kojih dajemo u ovom broju.

Napominjemo da, pored navedenih povlaštenih obrta i uvjeta za njihovo obavljanje, u posebnim propisima koji reguliraju neke specifične djelatnosti postoje i druge djelatnosti koje se mogu obavljati u obliku obrta, a za koje su propisani posebni ispiti ili drugi uvjeti stručnosti (npr. posredovanje u prometu nekretnina-ma, autoškole).

PREGLED POVLAŠTENIH OBRTA

iz Pravilnika o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastice po stupnju i vrsti potrebne stručne spreme

Povlaštene obrti			
03.11	Morski ribolov	1*	Morski ribar
03.12	Slatkovodni ribolov	1*	Slatkovodni ribar
03.21	Morska akvakultura	1*	Uzgajivač ribe i drugih morskih organizama
03.22	Slatkovodna akvakultura	1*	Uzgajivač ribe i drugih slatkovodnih organizama
08.11.01	Vađenje kamena – jednostavni rudarski radovi	3	Rudar površinskog kopa
08.12.01	Vađenje šljunka, pijeska i gline – jednostavni rudarski radovi	3	Rudar površinskog kopa
47.70.01	Ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavaonicama, specijalizirana na malo oružjem i streljivom	3	Prodavač
08.11.02	Vađenje kamena – složeni rudarski radovi	4	Rudarski tehničar
08.12.02	Vađenje šljunka, pijeska i gline – složeni rudarski radovi	4	Rudarski tehničar
47.70.01	Ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavaonicama, specijalizirana na malo oružjem i streljivom	4	Srednji ekonomist
80.10.01	Obavljanje poslova tehničke zaštite	4	Zaštitar – tehničar
47.70.01	Ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavaonicama, specijalizirana na malo oružjem i streljivom	4++	Gimnazija
25.40.01	Proizvodnja lakog vatrenog oružja	5	Puškar
33.11.01	Popravak i održavanje lakog vatrenog oružja	5	Puškar
47.70.01	Ostala trgovina na malo u specijaliziranim prodavaonicama, specijalizirana na malo oružjem i streljivom	5	Puškar

HAMAG

Poticanje i razvoj malog gospodarstva

PRIPREMILA: LJUBICA KANGRGA

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo - HAMAG posebna je institucija osnovana na temelju Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva. Osnivač je Republika Hrvatska, koja jamči za obveze HAMAG-a. Cilj djelovanja HAMAG-a je poticanje razvoja malog gospodarstva i povećanja njegova udjela u gospodarstvu Republike Hrvatske, stvaranjem poticajnog okruženja, kroz poticanje osnivanja i razvoja subjekata malog gospodarstva, poticanje ulaganja u malo gospodarstvo, financiranje poslovanja i razvoja subjekata malog gospodarstva kreditiranjem po povoljnim uvjetima i drugim oblicima financijskih potpora, davanjem jamstva za kredite koje subjektima malog gospodarstva odobre banke i druge pravne osobe - kreditori, te drugi stručni poslovi u svezi s poticanjem razvoja malog gospodarstva, kao i poslovi koje joj povjeri Vlada Republike Hrvatske ili Ministarstvo.

U ovom članku, te u nekoliko narednih nastavaka, dat ćemo pregled osnovnih informacija o postupku izdavanja jamstva, te pregled pojedinih jamstvenih programa HAMAG-a.

POSTUPAK IZDAVANJA JAMSTVA

1. Poduzetnik podnosi banci (kreditoru) zahtjev za odobrenje kredita uz korištenje jamstva HAMAG-a uz dokumentaciju (u dva primjerka):
  - Statusna dokumentacija
  - Financijska dokumentacija
  - Poslovni plan/investicijski projekt
  - Instrumenti osiguranja povrata kredita
  - Ostala dokumentacija.
2. Banka (kreditor) vrši obradu zahtjeva za kredit.
3. Banka (kreditor) donosi odluku o odobrenju kredita, te zahtjev za jamstvo (uz potrebnu dokumentaciju) dostavlja u HAMAG.
4. Stručne službe HAMAG-a vrše obradu zahtjeva za jamstvo.
5. HAMAG donosi Odluku o odobrenju jamstva i o tome obavještava banku (kreditora). Poduzetniku se dostavlja račun za naknadu za jamstvo (ako je utvrđena naknada).
6. Poduzetnik zaključuje ugovor o kreditu, s bankom (kreditorom) provodi instrumente osiguranja povrata kredita i vrši plaćanje naknade HAMAG-u.
7. Banka (kreditor) dostavlja ugovor o kreditu, a HAMAG zaključuje ugovor o davanju jamstva s bankom (kreditorom) i poduzetnikom. Poduzetnik dostavlja ugovorene instrumente osi-

guranja povrata jamstva - dvije bianco zadužnice, a HAMAG daje jamstvo.

8. Banka (kreditor) po dobivanju jamstva vrši plasman sredstava kredita.
9. Banka (kreditor) po iskorištenju kredita, dostavlja dokumentaciju o namjenskom korištenju kredita u HAMAG.
10. HAMAG vrši namjensku kontrolu korištenja kredita i dostavlja očitovanje o namjenskom korištenju kredita banci (kreditoru).

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo u okviru svog djelovanja nudi sljedeće jamstvene programe:

1. Novi poduzetnik
2. Rast i razvoj
3. Poljoprivreda
4. Područja posebnog državnog interesa
5. Poduzetnik u zoni
6. Nove tehnologije
7. Obrtni kapital
8. Podređeni dug.

Detaljno dajemo pregled svih jamstvenih programa.

Jamstveni program »Novi poduzetnik«

1. Cilj programa

Cilj Programa je poticanje osnivanja, početka poslovanja i proširenja poslovanja poduzetnika koji posluju najviše 24 mjeseca.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG) u okviru ovog Programa daje jamstva za pokriće dijela glavnice kredita, koje su financijske institucije sa sjedištem u RH (u daljnjem tekstu: kreditor) odobrili poduzetnici.

2. Opći uvjeti za dodjelu jamstva

Zahtjev za jamstvo podnosi se isključivo za dugoročne kredite kojima se financiraju ulaganja u poslovne svrhe. Pravo na jamstvo imaju sljedeći poduzetnici:

- koji imaju sjedište odnosno prebivalište u RH
- koji su najmanje 50% u privatnom vlasništvu
- koji pripadaju subjektima malog gospodarstva sukladno važećem Zakonu o poticaju razvoja malog gospodarstva
- koji imaju u cijelosti zatvorenu financijsku konstrukciju ulaganja
- koji nemaju nepodmirenih obveza prema državi
- koji nisu u financijskim teškoćama, sukladno definiciji iz propisa o državnim potporama
- čiji žiroračun nije neprekidno blokirani više od 30 dana (iznimno dulje) u zadnjih 6 mjeseci
- koji zadovoljavaju kriterije boniteta
- čije je ulaganje ekonomski opravdano.

Iz prava na jamstvo isključeni su poduzetnici koji planiraju ulaganja u:

- kupnju udjela u trgovačkim društvima
- ugostiteljske djelatnosti, koje pružaju isključivo ili pretežno usluge točenja alkoholnih pića
- isključivo trgovačku djelatnost
- sredstva javnog priopćavanja
- nabavu vozila za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoza tereta za naknadu ili najamninu.

3. Posebni uvjeti za izdavanje jamstva

Pravo na jamstvo po ovom programu imaju poduzetnici koji posluju kraće od 24 mjeseca.

4. Vrste ulaganja za koje se može dobiti jamstvo

Jamstvo se dodjeljuje za kredite kojima se financira sljedeće:

1. ulaganja u osnovna sredstva
osnivačka ulaganja
kupnja nekretnine
izgradnja /dogradnja i uređenje poslovnog objekta
nabava opreme
nabava osnovnog stada
nabava dugogodišnjih nasada.
2. nabava obrtnih sredstava.

Dozvoljeni udjel obrtnih sredstava u kreditu je najviše 50% od iznosa kredita.

5. Opći uvjeti programa

Najviši iznos kredita za koji se izdaje jamstvo je 1,800.000 kuna.

Najviši iznos jamstva je u visini 80% od dokumentiranih nenaplaćenih potraživanja po glavnici kredita. Pritom uprava HAMAG-a pridržava pravo da, ovisno o uvjetima na tržištu kapitala, određuje najvišu efektivnu kamatnu stopu za kredite za koje se izdaje jamstvo.

Naknada za izdano jamstvo obračunava se jednokratno u iznosu od 0,95% iznosa jamstva te godišnje u iznosu od 0,01 % na nenaplaćeni iznos glavnice, te ulazi u iznos potpore.

Izdano jamstvo vrijedi 60 dana od dospjeća zadnje rate kredita.

6. Jamstvo kao državna potpora

HAMAG izdaje jamstva u skladu s Pravilnikom o izdavanju jamstva HAMAG-a i propisima o državnim potporama, u pravilu kao državna potpora male vrijednosti, pri čemu je najviši dozvoljeni iznos potpore kunska protuvrijednost 200.000 eura**, prema srednjem tečaju HNB-na dan izdavanja jamstva, u protekle tri fiskalne godine. Visina jamstva ne smije prelaziti dopušteni intenzitet državne potpore utvrđen propisom o državnim potporama.

7. Zahtjev za jamstvo

Zahtjev za jamstvo s pripadnom dokumentacijom podnosi kreditor na propisanom obrascu. Ukoliko je zaprimljena dokumentacija potpuna, odluka o zahtjevu za jamstvo donosi se u roku od 7 radnih dana.

Uz zahtjev za jamstvo prilaže se sljedeća dokumentacija:

1. Dokumentacija kreditora - u originalu
Odluka o kreditu
Ocjena kreditnog zahtjeva.
2. Dokumentacija poduzetnika.

8. Uvjeti korištenja kredita

Kreditor je dužan isplatiti sredstva kredita namjenski na žiroračun dobavljača i izvođača radova. Dio kredita namijenjen ulaganju u obrtna sredstva, a najviše 20% od iznosa kredita, sukladno investicijskom programu, može doznačiti izravno na ži-

roračun korisnika kredita. Viša isplata na žiroračun korisnika kredita moguća je uz prethodnu suglasnost HAMAG-a.

9. Praćenje i kontrola namjenskog korištenja kredita

Korisnik kredita i kreditor obvezni su dostavljati HAMAG-u cjelokupnu dokumentaciju o namjenskom korištenju kredita, najkasnije u roku od 60 dana od završetka investicije, na temelju čega HAMAG utvrđuje namjensko korištenje i očituje se kreditoru. U slučaju da ocijeni da kredit ili dio kredita nisu iskorišteni namjenski, HAMAG utvrđuje namjensko korištenje i očituje se kreditoru.

10. Obveze tijekom trajanja jamstva

Za vrijeme trajanja jamstva, korisnik kredita obavezan je dostavljati HAMAG-u preslike prijave poreza, ovisno kojeg je poreza obaveznik, prema zakonskim rokovima, a kreditor izvješća o stanju obveza po kreditu barem jednom godišnje.

11. Isplata jamstva

U slučaju neplaćanja kreditnih obveza, kreditor otkazuje kredit i podnosi zahtjev za isplatu jamstva s potrebnom dokumentacijom. Uvjet za isplatu jamstva je dokazano namjensko korištenje.

Odluku o isplati jamstva HAMAG donosi u roku od 30 dana od zaprimanja pot-

pune dokumentacije, a isplatu vrši jednokratno u roku od 30 dana od dana odluke o isplati.

12. Završne odredbe

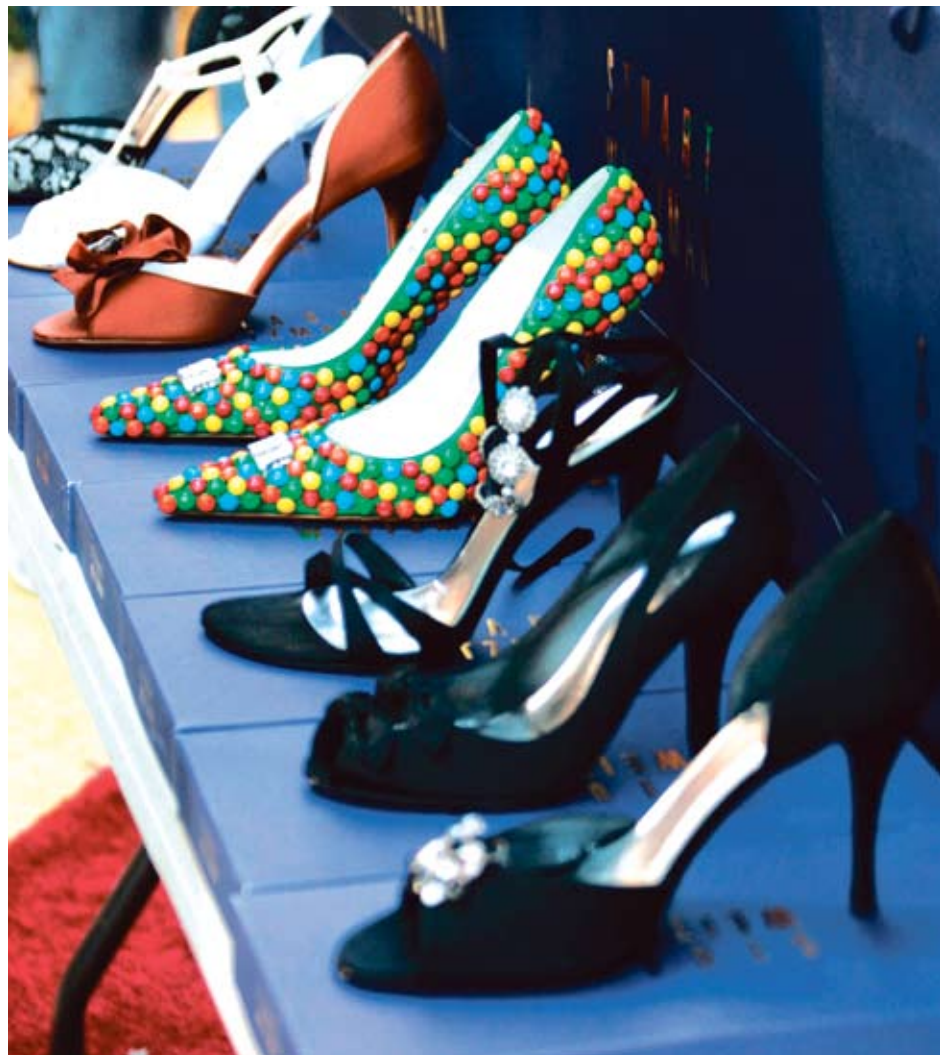
Odnosi HAMAG-a s poduzetnikom i kreditorom definiraju se ugovorom o jamstvu odnosno sporazumom o poslovnoj suradnji. U opravdanim slučajevima i pod pretpostavkom dokazane ekonomske opravdanosti projekta, a uz prethodnu suglasnost Upravnog odbora HAMAG-a, HAMAG može jamstvo poduzetniku koji ne ispunjava neki uvjet, osim uvjet iz propisa o državnim potporama i Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva.

Provedbene akte i tumačenje pojedinih točaka Programa daje uprava HAMAG-a.

Rok trajanja programa traje tri godine od dana objave u Narodnim novinama, a po potrebi se može produžiti.

** Iznimno je za djelatnost cestovnog prijevoza (osim za nabavu vozila za cestovni prijevoz tereta poduzetnicima, koji se bave cestovnim prijevozom tereta za najamninu i naknadu) najviši dozvoljeni iznos potpore jednak kunsjoj protuvrijednosti od 100.000 eura.

Za članak korišteni materijali HAMAG-a

Zdravstvena ispravnost materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom

Na temelju Zakona o predmetima opće uporabe (NN 85/06.), Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi donijelo je **Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom (NN 48/2008.)**, a primjenjuju se na sve pravne i fizičke osobe koje takve materijale i predmete proizvode te stavljaju na tržište.

Pravilnikom su određeni opći i posebni uvjeti koji se odnose na zdravstvenu ispravnost materijala od kojih su izrađeni predmeti koji dolaze ili mogu doći, direktno ili indirektno u neposredan dodir s hranom. Materijalima se smatraju:

- plastomeri, uključujući lakove
- premazi i prevlake, celuloza
- elastomeri, papir, keramika
- porculan, staklo, metali i njihove slitine
- drvo, uključujući i pluto i tekstil.

Predmetima se smatraju posuđe, pribor i oprema te uređaji i ambalaža koja se rabi u poslovanju s hranom.

Materijali i predmeti koji se stavljaju u promet moraju u pogledu zdravstvene ispravnosti odgovarati propisanim uvjetima i moraju biti proizvedeni u skladu s dobrom proizvođačkom praksom te ne smiju prenositi na hranu tvari u količinama koje mogu ugroziti zdravlje ljudi ili izazvati neprihvatljive promjene u sastavu hrane ili njenim organoleptičkim svojstvima.

Deklaracija

Materijali i predmeti koji se stavljaju na tržište Republike Hrvatske moraju sadržavati deklaraciju na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Obavijest o proizvodu ili deklaracija podrazumijeva sve pisane oznake, trgovačku oznaku, naziv marke i/ili zaštitni znak, naziv i adresu proizvođača, prerađivača i/ili pravne ili fizičke osobe koja proizvod stavlja na tržište, naziv i adresu sjedišta uvoznika te zemlju podrijetla ako se materijali i predmeti uvoze, propisane ekološke oznake, uputu za uporabu gdje je to potrebno radi pravilnog korištenja, posebne upute o sigurnosti i eventualno druge potrebne oznake.

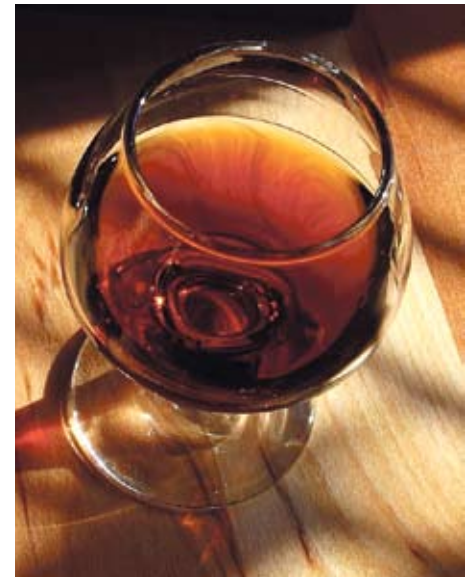
Obavijest o proizvodu podrazumijeva i oznaku kojom se osigurava sljedivost materijala i predmeta kao mogućnost ulaznja u trag materijalu ili predmetu kroz sve faze proizvodnje, prerade i distribucije. Deklaracija na posuđu, priboru, opremi i uređajima stavlja se na ambalažu u koju su upakirani i to u obliku naljepnice ili privjesnice odnosno na popratne dokumente ako drugačije nije moguće. Na posuđu, priboru, opremi i uređajima mora biti označen naziv odnosno utisnut znak proizvođača i/ili robne marke koji se pri uporabi ne može skinuti.

Materijali i predmeti koji su namijenjeni za neposredan dodir s hranom moraju imati oznaku »**Za hranu**« ili posebnu oznaku prema mogućoj namjeni, poput aparata za kavu, boca za vino, žlica za juhu ili slikovnu oznaku. Ova odredba odnosi se i na skupna originalna pakovanja ambalaže koja se stavljaju u promet.

Posuđe, pribor, oprema i uređaji

Posuđe, pribor, oprema i uređaji koji se koriste u pripremi, proizvodnji, mjerenju, preradi, doradi, prijevozu ili uporabi hrane ne smiju biti izrađeni od materijala koji otpušta sastojke štetne za zdravlje, ili u količinama štetnim za zdravlje, ili nepovoljno utječe na organoleptička, fizikalna ili kemijska svojstva hrane kao i na njeno održavanje u zdravstveno ispravnom stanju. Oni ne smiju biti izrađeni od materijala koji je propustljiv i porozan i koji ne štiti hranu od nepovoljnog vanjskog utjecaja. Posuđe, pribor, oprema i uređaji moraju imati glatke površine, bez udubljenja i pukotina i moraju biti izrađeni tako da se mogu lako i uspješno čistiti, prati i dezinficirati. Rubovi i druga mjesta na kojima se sastaju dvije površine takvih predmeta moraju biti zaobljeni. Posuđe, pribor, oprema i uređaji namijenjeni za pripremu, izdavanje i prijevoz hrane ili ako su namijenjeni za pohranu i prijevoz mlijeka moraju biti izrađeni tako da se mogu sterilizirati zagrijavanjem ili drugim dopuštenim postupkom. Takvo posuđe, pribor, oprema i uređaji ne smiju se koristiti u druge svrhe. Zabranjeno je stavljati u promet posuđe, pribor, opremu i uređaje koji su s unutarnje strane toliko okrnjeni ili oštećeni, ili su nedovoljno obrađeni, da mogu utjecati na zdravstvenu ispravnost hrane odnosno na zdravlje ljudi, ili su zbog nedorađenih dijelova opasni za uporabu.

Zabranjen je promet i uporaba posuđa, pribora, opreme i uređaja proizvedenih od bakra ili njegovih slitina ako su namijenjeni za tekuću ili kašastu hranu, osim ako je unutarnja površina, koja dolazi u neposredan dodir sa spomenutom hranom, u potpunosti prekrivena zdravstveno ispravnom zaštitnom prevlakom (npr. od kositra). Zabranjena se ne odnosi na posuđe i pribor koji su namijenjeni za kuhanje kave ako su ispravno kositreni, niti na bakrene kotlove namijenjene za pečenje rakije ako je bakar od kojih su izrađeni čistoće najmanje 99,95%.

Ambalaža koja se rabi u poslovanju s hranom

Ambalaža koja se koristi u poslovanju s hranom mora biti izrađena od materijala koji ne utječe nepovoljno na organoleptička, kemijska ili fizikalna svojstva hrane i ne smije sadržavati, niti otpuštati tvari koje mogu biti štetne za zdravlje više od količina određenih Pravilnikom.

Metalne aluminijske tube moraju biti izrađene od aluminija čistoće najmanje 99,5% ili od aluminijskih slitina i moraju biti prevučene zaštitnim lakom. Zaštitni lak kojim se prevlači unutarnja strana metalne tube mora udovoljavati zahtjevima iz Pravilnika.

Aluminijske folije koje se, u obliku omota ili poklopca, koriste za pakiranje hrane i pritom dolaze s njima u neposredan dodir, mogu se izrađivati od aluminija čistoće najmanje 99,5%. Folije i limovi za izradu oblikovane ambalaže mogu se izrađivati od aluminija čistoće 99,5% ili iz njegovih slitina i moraju odgovarati zahtjevima europskih normi za te materijale.

Papir i karton koji dolaze u neposredan dodir s hranom ne smiju otpuštati sastojke u hranu u količinama štetnim za zdravlje ljudi ili biti uzrok neprihvatljivih promjena u sastavu hrane ili mijenjati organoleptička svojstva hrane, moraju biti proizvedeni sukladno pravilima dobre proizvođačke prakse za papir i karton koji dolaze u neposredan dodir s hranom, od materijala i predmeta koji se rabe u proizvodnji papira i kartona, a navedeni su u priznatim listama sirovina i aditiva koji se upotrebljavaju u proizvodnji papira, kartona i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom. Papirna ambalaža ne

smije biti obojena ako se koristi za neposredno pakiranje masti, maslaca, margarina, skorupa i drugih mliječnih proizvoda bogatih mastima te za pakiranje čokolade, kakao-proizvoda, mlijeka u prahu, jaja u prahu, mesnih proizvoda, bureka, masnoga peciva i kuhinjske soli, ali može imati na vanjskoj strani obojene oznake, uz uvjet da bojilo ne prelazi na hranu.

Staklena ambalaža (boce, staklenke i sl.) mora biti izrađena od homogene staklene mase. Površina unutarnje strane staklene ambalaže mora biti glatka, a gornji rub otvora grla takve ambalaže ne smije biti oštar niti oštećen. Zatvarači za boce koji su s unutarnje strane prevučeni plutom ili drugim dopuštenim materijalom, a ne dolaze u neposredan dodir s hranom, mogu biti izrađeni od aluminijske čistoće najmanje 98%. Kapica kojom se ukrašava grlo boce s plutenim čepom ne smije se izrađivati od slitine koja sadrži olovo. Staklena ambalaža (butelje itd.) može se zatvarati čepovima izrađenim od pluta koje nije korišteno.

Drvena ambalaža (sanduci, letvarice, bačve, kace i dr.) mora biti izrađena od zdravog drveta i obrađena tako da se hrana mehanički ne oštećuje. Okovi na drvenoj ambalaži ne smiju oštećivati, a hvataljke se moraju tako postaviti da se pri rukovanju ambalažom hrana ne dodiruje rukama. Bačve i kace moraju biti sa svih strana glatke, bez pukotina i neravnina koje bi sprječavale uobičajeni način čišćenja i održavanja takve ambalaže u higijenski ispravnom stanju. Brtvila između duga, dna i poklopaca bačava i kaca moraju biti dobro ugrađena i ne smiju propuštati nikakvu tekućinu. Bačve za pivo ne smiju propuštati tekućinu ni pod unutarnjim tlakom od 200 kPa. Drvena se ambalaža ne smije bojiti, osim oznaka na ambalaži. Oznake na drvenoj ambalaži mogu se nalaziti samo na vanjskoj strani ambalaže. Drvena se ambalaža može impregnirati parafinom, voskom, smolom ili njihovim smjesama, lakom, prevlakama od umjetnih masa i drugim materijalima koji ne utječu na organoleptička svojstva hrane i nisu štetni za zdravlje ljudi. Drvena se ambalaža mora prije i poslije uporabe dobro očistiti, oprati i dezinficirati.

Tekstilna ambalaža koja pri pakiranju dolazi u neposredan dodir s hranom mora biti izrađena od materijala koji se može lako prati i dezinficirati. Ambalaža ne smije sadržavati sredstva za bijeljenje i impregniranje, niti druge tvari koje mogu štetno djelovati na organoleptička svojstva i kemijski sastav hrane. Tekstilna ambalaža koja služi za pakiranje hrane ne smije se bojiti, osim oznaka na ambalaži. Bojila koja se koriste za bojenje oznaka na tekstilnoj ambalaži ne smiju se otapati u vodi, niti prelaziti na hranu. Oznake na tekstilnoj ambalaži mogu se nalaziti samo na vanjskoj strani ambalaže.

Pravne i fizičke osobe koje proizvode ili stavljaju u promet navedene predmete, obvezne su uskladiti poslovanje u roku 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika, do 6. travnja 2009. godine.

ANĐELKO VOJVODA

Ugovorna kazna ili penal

Ugovorna kazna ili penal je ugovor kojim vjerovnik i dužnik dogovaraju da će dužnik platiti vjerovniku određeni novčani iznos ili pribaviti neku drugu materijalnu korist ako dužnik ne ispunji svoju obvezu, ako zakasni s ispunjenjem ili ako je neuredno ispunji

INGRID FLOIGL

U svrhu zaštite svojih potraživanja, odnosno osiguranja vjerovnika da će dužnik uredno ispuniti svoju obvezu, stranke imaju mogućnost ugovaranja ugovorne kazne ili penala. Institut ugovorne kazne uređen je Zakonom o obveznim odnosima (NN 35/2005.), a ujedno služi i kao »disciplinska mjera« stranaka u izvršavanju ugovornih obveza.

Ugovorna kazna ili penal je ugovor kojim vjerovnik i dužnik dogovaraju da će dužnik platiti vjerovniku određeni novčani iznos ili pribaviti neku drugu materijalnu korist ako dužnik ne ispunji svoju obvezu, ako zakasni s ispunjenjem ili ako je neuredno ispunji. Ugovaranjem odredbe o ugovornoj kazni pojednostavljuje se položaj vjerovnika jer ga se oslobađa obveze dokazivanja visine štete. Kada postoji odredba o ugovornoj kazni, vjerovnik ne mora dokazivati da je pretrpio određenu štetu, već samo da dužnik nije ispunio ugovor ili da je neuredno ispunio taj ugovor, odnosno zakasnio s ispunjenjem.

Međutim, ugovorna kazna ne može biti ugovorena za novčane obveze. Ovo ograničenje postoji zato što u slučaju nepravodobnog ispunjenja dužnikove obveze, vjerovnik ima pravo na zatezne kamate.

Stranke ugovaranjem odredbe o ugovornoj kazni moraju odrediti visinu ugovorne kazne (novčani iznos ili neku drugu materijalnu korist) te dogovoriti predviđa li se ugovorna kazna za slučaj da dužnik zakasni s ispunjenjem ugovora, za slučaj da dužnik ne ispunji ugovor ili da ga neuredno ispunji. U jednom ugovoru stranke mogu predvidjeti različite ugovorne kazne za svaki od slučajeva (npr. za slučaj neispunjenja može se ugovoriti kazna u višem iznosu, za slučaj zakašnjenja za svaki dan kašnjenja, a za slučaj neurednog ispunjenja ugovori se kazna u jednom ukupnom iznosu ili

u postotku). Ako ugovorne strane nisu u ugovoru predvidjele na koji se slučaj odnosi ugovorna kazna, onda se na temelju zakonske presumpcije smatra da je ugovorna kazna ugovorena za slučaj da dužnik kasni s ispunjenjem.

Ugovorne strane mogu odrediti visinu kazne po svojoj volji, u novcu ili davanjem neke druge materijalne koristi. No, iako su stranke slobodne u određivanju visine ugovorne kazne, ipak je moguće sudski smanjiti ugovorenu ugovornu kaznu, na zahtjev dužnika, a ako sud utvrdi da je kazna nerazmjerno visoka s obzirom na vrijednost i značenje predmeta obveze.

Sporazum o ugovornoj kazni ili penalu gubi pravni učinak ukoliko je do neispunjenja, neurednog ispunjenja ili zakašnjenja došlo zbog uzroka za koji dužnik ne odgovara. Obveza isplate ugovorne kazne postoji samo onda kada je dužnik kriv za neispunjenje ugovorne obveze, neuredno ispunjenje ili zakašnjenje s ispunjenjem, što je dužnik obvezan dokazati u sudskom postupku.

POREZNI PROPISI

PDV u poljoprivredi

Za pripremu članka preuzeti tekstovi iz brošure »Oporezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva«, Ministarstva financija, Porezne uprave

PRIPREMIO: IVICA KOSTOVIĆ,
SAVJETNIK ZA POLJOPRIVREDU

• **Kad je fizička osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva obveznik PDV-a?**

Kad joj je u prethodnoj kalendarskoj godini vrijednost ukupnih godišnjih oporezivih isporuka dobara i obavljenih usluga bila veća od 85.000,00 kn.

Fizička osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva također može postati obveznik PDV-a na početku obavljanja djelatnosti ako se prijavi u Registar obveznika poreza na dodanu vrijednost u godini kad počinje obavljati poduzetničku djelatnost, i to najkasnije prije prve isporuke dobara ili usluga.

Fizička osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva može postati obveznik PDV-a i ako u tekućoj, a vjerojatno i u idućim godinama, neće imati isporuka u vrijednosti preko 85.000,00 kn godišnje, pod uvjetom da do kraja tekuće godine Poreznoj upravi podnese zahtjev i tada, od 1. siječnja iduće godine, postaje obveznik PDV-a. Porezna uprava to utvrđuje rješenjem koje ju obavezuje da ostane porezni obveznik idućih 5 godina.

• **Kad se mora prijaviti u Registar obveznika PDV-a?**

Najkasnije do 15. siječnja tekuće godine ako je vrijednost ukupnih godišnjih oporezivih isporuka dobara i obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 85.000,00 kn. Od 1. siječnja tekuće godine nastaje obveza vođenja svih poslovnih knjiga i poreznih evidencija što su propisane Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, kao i obveza podnošenja poreznih prijava u zakonskim rokovima.

• **Na što se sve plaća PDV?**

1. Na isporuke svih vrsta dobara (proizvoda, roba, strojeva i njihovih dijelova, opreme novoizgrađenih građevina, i slično) i sve obavljene usluge u tuzemstvu uz naknadu.
2. Na vlastitu potrošnju.
Vlastitom potrošnjom smatra se:
  - izuzimanje dobara iz vlastitog poduzeća za privatne potrebe, s time da poduzeće, u smislu Zakona o porezu na dodanu vrijednost, obuhvaća ukupnu gospodarsku ili drugu djelatnost poduzetnika što je obavlja radi ostvarivanja prihoda
  - korištenje usluga svoje djelatnosti za privatne potrebe, stvaranje rashoda po osnovi reprezentacije
  - korištenje osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz koji se ne mogu odbiti pri oporezivanju dohotka, odnosno dobiti.
3. Na isporuke dobara i obavljene usluge bez naknade.
4. Na isporuke dobara i obavljene usluge s popustom drugim osobama.
5. Na primljene predujmove.
6. Na uvoz dobara u tuzemstvo.
7. Na usluge što ih obavi inozemni poduzetnik u tuzemstvu.
8. Na izvezena dobra, ako nisu naplaćena u skladu s propisima o deviznom i vanjskotrgovinskom poslovanju.
9. Kad se u računu za isporučena dobra i obavljene usluge izdvojeno iskaže PDV, iako osoba koja je ispostavila račun nije za to ovlaštena.

• **Što je osnovica PDV-a?**

Naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge. Naknadom se smatra sve ono što primatelj dobara ili usluga treba dati ili platiti za isporučena dobra ili obavljene usluge, osim PDV-a i prolaznih stavki.

• **Po kojim stopama plaća PDV osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva i koja je upisana u Registar obveznika poreza na dodanu vrijednost?**

Po stopi 0% ili 22% na sve naknade za isporučena dobra i obavljene usluge.

• **Na koje se isporuke PDV plaća po stopi od 0%?**

Na isporuke kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka u neprerađenom stanju.

• **Kad se plaća PDV po stopi od 22%?**

Na sve isporuke dobara i usluga na koje se ne plaća porez po stopi od 0% (isporuke voća, povrća, žitarica, mlijeka i mliječnih proizvoda, i drugo).

• **Što je razdoblje oporezivanja kod PDV-a?**

Razdoblje oporezivanja je kalendarska godina. Ako je obveznik poslovao samo tijekom dijela kalendarske godine, tad je razdoblje oporezivanja razdoblje njegova poslovanja.

• **Jesu li za porezne obveznike koji obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva na području posebne državne skrbi propisane olakšice i poticaji?**

Porezni obveznici koji obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva na području posebne državne skrbi i zapošljavaju više od 5 zaposlenika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% zaposlenika u poreznom razdoblju ima najmanje 9 mjeseci prebivalište ili boravište na području posebne državne skrbi, plaćaju porez na dobit po sljedećim stopama:

Područje posebne državne skrbi	Razdoblje	Stopa poreza na dobit
I skupina	2005. - 2014. godine	Ne plaća se porez na dobit
II skupina	2005. - 2014. godine	25% od propisane porezne stope
III skupina	2005. - 2014. godine	75% od propisane porezne stope

Koja su područja od posebne državne skrbi možete detaljno pregledati u Zakonu o područjima posebne državne skrbi (NN 44/96.).

